

Curs 10

Cuprins

1 Semantica Small-Step pentru Lambda Calcul

2 Determinarea tipurilor

- Asociere de tipuri
- Proprietăți
- Exemplu
- Implementare în Prolog

3 Funcții polimorfe

Sintaxa limbajului LAMBDA

BNF

```
e ::= x | n | true | false
    | e + e | e < e | not (e)
    | if e then e else e
    | λx.e | e e
    | let x = e in e
```

Verificarea sintaxei în Prolog

```
exp(Id) :- atom(Id).                % identifier
exp(Lit) :- Lit = true ; Lit = false ; integer(Lit).
exp(E1 + E2) :- exp(E1), exp(E2).   % same for any op
exp(if(E1, E2, E3)) :- exp(E1), exp(E2), exp(E3).
exp(Id -> Exp) :- atom(Id), exp(Exp). % lambda
exp(Exp1 $ Exp2) :- exp(Exp1), exp(Exp2). % application
exp(let(Id, Exp1, Exp2)) :- atom(Id), exp(Exp1), exp(Exp2).
```

Semantica small-step pentru Lambda

- Definește cel mai mic pas de execuție ca o relație de tranziție între expresii dată fiind o stare cu valori pentru variabilele libere
 $\rho \vdash cod \rightarrow cod'$ step(Env, Cod1, Cod2)
- Execuția se obține ca o succesiune de astfel de tranziții.

Semantica variabilelor

$$\rho \vdash x \rightarrow v \quad \text{dacă } \rho(x) = v$$

Prolog

```
step(Env, X, V) :- atom(X), get(Env, X, V).
```

Semantica expresiilor aritmetice

□ Semantica adunării a două expresii aritmetice

$\langle i_1 + i_2, \sigma \rangle \rightarrow \langle i, \sigma \rangle$ dacă $i = i_1 + i_2$

$$\frac{\langle a_1, \sigma \rangle \rightarrow \langle a'_1, \sigma' \rangle}{\langle a_1 + a_2, \sigma \rangle \rightarrow \langle a'_1 + a_2, \sigma' \rangle} \quad \frac{\langle a_2, \sigma \rangle \rightarrow \langle a'_2, \sigma' \rangle}{\langle a_1 + a_2, \sigma \rangle \rightarrow \langle a_1 + a'_2, \sigma' \rangle}$$

□ Pentru alți operatori (aritmetici, de comparație, booleeni, condițional)

□ Similar cu regulile din IMP

Prolog

```
step(_, I1 + I2, I):- integer(I1),integer(I2),  
                      I is I1 + I2.
```

```
step(Env, AE + AE1, AE + AE2):- step(Env, AE1, AE2).
```

```
step(Env, AE1 + AE, AE2 + AE):- step(Env, AE1, AE2).
```

Semantica λ -abstracției

$$\rho \vdash \lambda x.e \rightarrow \text{closure}(x, e, \rho)$$

λ -abstracția se evaluează la o valoare specială numită closure care capturează valorile curente ale variabilelor pentru a se putea executa în acest mediu atunci când va fi aplicată.

Prolog

```
step(Env, X -> E, closure(X, E, Env)).
```

Semantica construcției **let**

$$\rho \vdash \mathbf{let} \ x = e_1 \ \mathbf{in} \ e_2 \rightarrow (\lambda x. e_2) \ e_1$$

A îi da lui x valoarea lui e_1 în e_2 este același lucru cu a aplica funcția de x cu corpul e_2 expresiei e_1 .

Prolog

```
step(_, let (X, E1, E2), (X -> E2) $ E1).
```


Semantica operatorului de aplicare

$$\frac{\rho_e[v/x] \vdash e \rightarrow e'}{\rho \vdash \text{closure}(x, e, \rho_e) v \rightarrow \text{closure}(x, e', \rho_e) v} \quad \text{dacă } v \text{ valoare}$$

$$\rho \vdash \text{closure}(x, v, \rho_e) e \rightarrow v \quad \text{dacă } v \text{ valoare}$$

$$\frac{\rho \vdash e_1 \rightarrow e'_1}{\rho \vdash e_1 e_2 \rightarrow e'_1 e_2} \quad \frac{\rho \vdash e_2 \rightarrow e'_2}{\rho \vdash e_1 e_2 \rightarrow e_1 e'_2}$$

Prolog

```
step(Env, E $ E1, E $ E2) :- step(Env, E1, E2).
step(Env, E1 $ E, E2 $ E) :- step(Env, E1, E2).
step(Env, closure(X, E, EnvE) $ V, Result) :-
    \+ step(Env, V, _),
    set(EnvE, X, V, EnvEX),
    step(EnvEX, E, E1)
-> Result = closure(X, E1, EnvE) $ V
; Result = E.
```

Problemă: Sintaxa este prea permisivă

Problemă: Mulți termeni acceptați de sintaxă nu pot fi evaluați

- $2 (\lambda x.x)$
- $(\lambda x.x) + 1$
- $(\lambda x.x + 1) (\lambda x.x)$

Problemă: Sintaxa este prea permisivă

Problemă: Mulți termeni acceptați de sintaxă nu pot fi evaluați

- $2 (\lambda x.x)$ — expresia din stânga aplicației trebuie să reprezinte o funcție
- $(\lambda x.x) + 1$ — adunăm funcții cu numere
- $(\lambda x.x + 1) (\lambda x.x)$ — pot face o reducere, dar tot nu pot evalua

Soluție: Identificarea (precisă) a programelor corecte

- Definim tipuri pentru fragmente de program corecte (e.g., int, bool)
- Definim (recursiv) o relație care să lege fragmente de program de tipurile asociate

$((\lambda x.x + 1) ((\lambda x.x) 3)) : \text{int}$

Relația de asociere de tipuri

Definim (recursiv) o relație de forma $\Gamma \vdash e : \tau$, unde

- τ este un tip

$\tau ::= \text{int}$ [întregi]
| bool [valori de adevăr]
| $\tau \rightarrow \tau$ [funcții]
| a [variabile de tip]

- e este un termen (potențial cu variabile libere)
- Γ este **mediul de tipuri**, o funcție parțială finită care asociază tipuri variabilelor (libere ale lui e)
- Variabilele de tip sunt folosite pentru a indica polimorfismul

Cum citim $\Gamma \vdash e : \tau$?

Dacă variabila x are tipul $\Gamma(x)$ pentru orice $x \in \text{dom}(\Gamma)$, atunci termenul e are tipul τ .

Axiome

(:VAR) $\Gamma \vdash x : \tau$ *dacă* $\Gamma(x) = \tau$

(:INT) $\Gamma \vdash n : int$ *dacă* n întreg

(:BOOL) $\Gamma \vdash b : bool$ *dacă* $b = true$ or $b = false$

Expresii

$$(:\text{IOP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{int} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{int}}{\Gamma \vdash e_1 \text{ } o \text{ } e_2 : \text{int}} \quad \text{dacă } o \in \{+, -, *, /\}$$

$$(:\text{COP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{int} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{int}}{\Gamma \vdash e_1 \text{ } o \text{ } e_2 : \text{bool}} \quad \text{dacă } o \in \{\leq, \geq, <, >, =\}$$

$$(:\text{BOP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{bool} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{bool}}{\Gamma \vdash e_1 \text{ } o \text{ } e_2 : \text{bool}} \quad \text{dacă } o \in \{\mathbf{and}, \mathbf{or}\}$$

$$(:\text{IF}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_b : \text{bool} \quad \Gamma \vdash e_1 : \tau \quad \Gamma \vdash e_2 : \tau}{\Gamma \vdash \mathbf{if } e_b \mathbf{ then } e_1 \mathbf{ else } e_2 : \tau}$$

Fragmentul funcțional

$$(\text{:FN}) \quad \frac{\Gamma' \vdash e : \tau'}{\Gamma \vdash \lambda x. e : \tau \rightarrow \tau'} \quad \text{dacă } \Gamma' = \Gamma[x \mapsto \tau]$$

$$(\text{:APP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \tau' \rightarrow \tau \quad \Gamma \vdash e_2 : \tau'}{\Gamma \vdash e_1 e_2 : \tau}$$

Programe în execuție

Problemă:

- În timpul execuției programul conține valori de tip closure
- Care este tipul lor?

Soluție

- Adăugăm regula ($_{:CL}$)
$$\frac{\Gamma_\rho \vdash \lambda x.e : \tau}{\Gamma \vdash closure(x, e, \rho) : \tau} \quad unde$$
- Mediul de tipuri Γ_ρ asociat unui mediu de execuție ρ satisface:
 - $Dom(\Gamma_\rho) = Dom(\rho)$
 - Pentru orice variabilă $x \in Dom(\rho)$, există τ tip și v valoare astfel încât $\Gamma_\rho(x) = \tau, \rho(x) = v$ și $\vdash v : \tau$

Proprietăți

Theorem (Proprietatea de a progresa)

Dacă $\Gamma_\rho \vdash e : \tau$ atunci e este valoare sau e poate progresa în ρ : există e' astfel încât $\rho \vdash e \rightarrow e'$.

Theorem (Proprietatea de conservare a tipului)

Dacă $\Gamma_\rho \vdash e : \tau$ și $\rho \vdash e \rightarrow e'$, atunci $\Gamma'_\rho \vdash e' : \tau$.

Theorem (Siguranță—programele bine formate nu se împotmolesc)

Dacă $\Gamma_\rho \vdash e : \tau$ și $\rho \vdash e \longrightarrow^ e'$, atunci e' este valoare sau există e'' , astfel încât $\rho \vdash e' \rightarrow e''$.*

Probleme computaționale

Verificarea tipului

Date fiind Γ , e și τ , verificați dacă $\Gamma \vdash e : \tau$.

Determinarea (inferarea) tipului

Date fiind Γ și e , găsiți (sau arătați ce nu există) un τ astfel încât $\Gamma \vdash e : \tau$.

- A doua problemă e mai grea în general decât prima
- Algoritmi de inferare a tipurilor
 - Colectează constrângeri asupra tipului
 - Folosesc metode de rezolvare a constrângerilor (programare logică)

Probleme computaționale

Theorem (Determinarea tipului este decidabilă)

Date fiind Γ și e , poate fi găsit (sau demonstrat că nu există) un τ astfel încât $\Gamma \vdash e : \tau$.

Theorem (Verificarea tipului este decidabilă)

Date fiind Γ , e și τ , problema $\Gamma \vdash e : \tau$ este decidabilă.

Theorem (Unicitatea tipului)

Dacă $\Gamma \vdash e : \tau$ și $\Gamma \vdash e : \tau'$, atunci $\tau = \tau'$.

Exemplu

Care este tipul expresiei următoare (dacă are)

$\lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y$

Aplicăm regula

(:FN) $\frac{\Gamma' \vdash e : \tau'}{\Gamma \vdash \lambda x. e : \tau \rightarrow \tau'} \quad \text{dacă } \Gamma' = \Gamma[x \mapsto \tau]$

$\vdash \lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_x \rightarrow t$ dacă
 $x \mapsto t_x \vdash \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t$

Exemplu

Care este tipul expresiei următoare (dacă are)

$\lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y$

Aplicăm regula

(:FN) $\frac{\Gamma' \vdash e : \tau'}{\Gamma \vdash \lambda x. e : \tau \rightarrow \tau'} \quad \text{dacă } \Gamma' = \Gamma[x \mapsto \tau]$

$\vdash \lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_x \rightarrow t$ dacă

$x \mapsto t_x \vdash \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t$

Mai departe: $x \mapsto t_x \vdash \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_y \rightarrow t_0$ dacă

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y \vdash \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_0$ și, de mai sus,
 $t = t_y \rightarrow t_0$

Exemplu

Care este tipul expresiei următoare (dacă are)

$\lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y$

Aplicăm regula

(:FN) $\frac{\Gamma' \vdash e : \tau'}{\Gamma \vdash \lambda x. e : \tau \rightarrow \tau'} \quad \text{dacă } \Gamma' = \Gamma[x \mapsto \tau]$

$\vdash \lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_x \rightarrow t$ dacă

$x \mapsto t_x \vdash \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t$

Mai departe: $x \mapsto t_x \vdash \lambda y. \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_y \rightarrow t_0$ dacă

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y \vdash \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_0$ și, de mai sus,
 $t = t_y \rightarrow t_0$

Mai departe: $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y \vdash \lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_z \rightarrow t_1$

dacă $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_1$ și, de mai
sus, $t_0 = t_z \rightarrow t_1$

Exemplu

Unde suntem

$\vdash \lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_x \rightarrow t$ dacă
 $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash \text{if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_1$ și $t_0 = t_z \rightarrow t_1$,
 $t = t_y \rightarrow t_0$.

Aplicăm regula (if)
$$\frac{\Gamma \vdash e_b : \text{bool} \quad \Gamma \vdash e_1 : \tau \quad \Gamma \vdash e_2 : \tau}{\Gamma \vdash \text{if } e_b \text{ then } e_1 \text{ else } e_2 : \tau}$$

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash \text{if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_1$ dacă
 $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y = 0 : \text{bool}$ și $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash z : t_1$ și
 $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash x/y : t_1$

Exemplu

Aplicăm regula

$$(\text{:COP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{int} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{int}}{\Gamma \vdash e_1 \text{ o } e_2 : \text{bool}} \quad \text{dacă } o \in \{\leq, \geq, <, >, =\}$$

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y = 0 : \text{bool}$ dacă

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y : \text{int}$ și $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash 0 : \text{int}$

Aplicăm regula $(\text{:INT}) \quad \Gamma \vdash n : \text{int}$ dacă n întreg

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash 0 : \text{int}$ este adevărat

Aplicăm regula

$$(\text{:IOP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{int} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{int}}{\Gamma \vdash e_1 \text{ o } e_2 : \text{int}} \quad \text{dacă } o \in \{+, -, *, /\}$$

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash x/y : \text{int}$ dacă

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash x : \text{int}$ și $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y : \text{int}$

și, de mai sus, $t_1 = \text{int}$

Exemplu

Recapitulăm

$\vdash \lambda x.\lambda y.\lambda z. \text{ if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_x \rightarrow t$ dacă

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y : \text{int}$ și $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash z : t_1$
 $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash x : \text{int}$ și $x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y : \text{int}$
și $t_0 = t_z \rightarrow t_1, t = t_y \rightarrow t_0, t_1 = \text{int}$.

Aplicăm regula (:VAR) $\Gamma \vdash x : \tau$ dacă $\Gamma(x) = \tau$

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash y : t_y$ adevărat și, de mai sus $t_y = \text{int}$

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash z : t_z$ adevărat și, de mai sus, $t_1 = t_z$

$x \mapsto t_x, y \mapsto t_y, z \mapsto t_z \vdash x : t_x$ adevărat și, de mai sus, $t_x = \text{int}$

Exemplu

Finalizăm

$\vdash \lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : t_x \rightarrow t$ dacă
 $t_0 = t_z \rightarrow t_1, t = t_y \rightarrow t_0, t_1 = \text{int}, t_y = \text{int}, t_1 = t_z$ și $t_x = \text{int}$.

Rezolvăm constrângerile și obținem

$\vdash \lambda x. \lambda y. \lambda z. \text{if } y = 0 \text{ then } z \text{ else } x/y : \text{int} \rightarrow \text{int} \rightarrow \text{int} \rightarrow \text{int}$

Relația de asociere de tipuri în Prolog

Definim (recursiv) o relație de forma `type(Gamma, E, T)`, unde

- `Gamma` este o listă de perechi de forma `(X, T)` unde `X` este un identificator și `T` este o expresie de tip cu variabile
- `E` este o λ -expresie scrisă cu sintaxa descrisă mai sus
- `T` este o expresie de tip cu variabile

Sintaxa limbajului LAMBDA

BNF

```
e ::= x | n | true | false
    | e + e | e < e | not (e)
    | if e then e else e
    | λx.e | e e
    | let x = e in e
```

Verificarea sintaxei în Prolog

```
exp(Id) :- atom(Id).                % identifier
exp(Lit) :- Lit = true ; Lit = false ; integer(Lit).
exp(E1 + E2) :- exp(E1), exp(E2).   % same for any op
exp(if(E1, E2, E3)) :- exp(E1), exp(E2), exp(E3).
exp(Id -> Exp) :- atom(Id), exp(Exp). % lambda
exp(Exp1 $ Exp2) :- exp(Exp1), exp(Exp2). % application
exp(let(Id, Exp1, Exp2)) :- atom(Id), exp(Exp1), exp(Exp2).
```

Sintaxa tipurilor

BNF

```
 $\tau ::= \text{int}$  [întregi]  
      |  $\text{bool}$  [valori de adevăr]  
      |  $\tau \rightarrow \tau$  [funcții]  
      |  $a$  [variabile de tip]
```

Verificarea sintaxei tipurilor în Prolog

```
is_type(X) :- variable(X).      % variabile  
is_type(int).                  % întregi  
is_type(bool).                 % valori de adevăr  
is_type(T1 -> T2) :-           % funcții  
    is_type(T1), is_type(T2).
```

Axiome

(:VAR) $\Gamma \vdash x : \tau$ *dacă* $\Gamma(x) = \tau$
type(Gamma, X, T) :- **atom**(X), get(Gamma, X, T).

(:INT) $\Gamma \vdash n : int$ *dacă* n întreg
type(_, I, int) :- **integer**(I).

(:BOOL) $\Gamma \vdash b : bool$ *dacă* $b = true$ or $b = false$
type(_, **true**, bool).
type(_, **false**, bool).

Expresii

$$(\text{:IOP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{int} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{int}}{\Gamma \vdash e_1 \ o \ e_2 : \text{int}} \quad \text{dacă } o \in \{+, -, *, /\}$$

type (Gamma, E1 + E2, int) :-
 type (Gamma, E1, int), type (Gamma, E2, int).

$$(\text{:COP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{int} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{int}}{\Gamma \vdash e_1 \ o \ e_2 : \text{bool}} \quad \text{dacă } o \in \{\leq, \geq, <, >, =\}$$

type (Gamma, E1 < E2, bool) :-
 type (Gamma, E1, int), type (Gamma, E2, int).

$$(\text{:BOP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \text{bool} \quad \Gamma \vdash e_2 : \text{bool}}{\Gamma \vdash e_1 \ o \ e_2 : \text{bool}} \quad \text{dacă } o \in \{\mathbf{and}, \mathbf{or}\}$$

type (Gamma, and (E1, E2), bool) :-
 type (Gamma, E1, bool), type (Gamma, E2, bool).

Expresia condițională

$$(\text{::IF}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_b : \text{bool} \quad \Gamma \vdash e_1 : \tau \quad \Gamma \vdash e_2 : \tau}{\Gamma \vdash \text{if } e_b \text{ then } e_1 \text{ else } e_2 : \tau}$$

```
type (Gamma, if (E, E1, E2), T) :-  
  type (Gamma, E, bool),  
  type (Gamma, E1, T),  
  type (Gamma, E2, T).
```


Fragmentul funcțional

$$(:\text{FN}) \quad \frac{\Gamma' \vdash e : \tau'}{\Gamma \vdash \lambda x. e : \tau \rightarrow \tau'} \quad \text{dacă } \Gamma' = \Gamma[x \mapsto \tau]$$

`type (Gamma, X -> E, TX -> TE) :-`

`atom(X), set(Gamma, X, TX, GammaX), type(GammaX, E, TE).`

$$(:\text{APP}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \tau' \rightarrow \tau \quad \Gamma \vdash e_2 : \tau'}{\Gamma \vdash e_1 e_2 : \tau}$$

`type (Gamma, E1 $ E2, T) :-`

`type (Gamma, E, TE2 -> T), type (Gamma, E2, TE2).`

Tipurile variabile nu sunt suficiente

Tipurile variabile sunt destul de flexibile

- $\vdash \lambda x.x : t \rightarrow t$ pentru orice t
- $\vdash \text{if } (\lambda x.x) \text{ true then } (\lambda x.x) \text{ 3 else 4 :int}$

Tipurile variabile nu sunt suficiente

Tipurile variabile sunt destul de flexibile

- $\vdash \lambda x.x : t \rightarrow t$ pentru orice t
- $\vdash \mathbf{if} (\lambda x.x) \text{ true } \mathbf{then} (\lambda x.x) \text{ 3 } \mathbf{else} \text{ 4 } : \mathbf{int}$

Dar tipul unei expresii este fixat:

$\nvdash (\lambda id.\mathbf{if} \text{ id } \mathbf{true} \mathbf{then} \text{ id } \text{ 3 } \mathbf{else} \text{ 4})(\lambda x.x) : \mathbf{int}$

Tipurile variabile nu sunt suficiente

Tipurile variabile sunt destul de flexibile

- $\vdash \lambda x.x : t \rightarrow t$ pentru orice t
- $\vdash \mathbf{if} (\lambda x.x) \mathbf{true} \mathbf{then} (\lambda x.x) \mathbf{3} \mathbf{else} \mathbf{4} : \mathbf{int}$

Dar tipul unei expresii este fixat:

$\nvdash (\lambda id.\mathbf{if} \mathbf{id} \mathbf{true} \mathbf{then} \mathbf{id} \mathbf{3} \mathbf{else} \mathbf{4})(\lambda x.x) : \mathbf{int}$

Soluție

Pentru funcțiile cu nume, am vrea să fie ca și cum am calcula mereu tipul

$\vdash \mathbf{let} \mathbf{id} = (\lambda x.x) \mathbf{in} \mathbf{if} \mathbf{id} \mathbf{true} \mathbf{then} \mathbf{id} \mathbf{3} \mathbf{else} \mathbf{4} : \mathbf{int}$

Operațional: redenumim variabilele de tip când instanțiem numele funcției

Scheme de tipuri

- Numim schemă de tipuri o expresie de forma $\langle \tau \rangle$, unde τ este o expresie tip cu variabile
- variabilele dintr-o schemă nu pot fi constrânse
e ca și cum ar fi cuantificate universal
- O schemă poate fi concretizată la un tip obișnuit substituindu-i fiecare variabilă cu orice tip (poate fi și variabilă)
 - Pentru orice substituție θ de la variabile de tip la tipuri cu variabile

Reguli pentru scheme

$$(\text{:LET}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \tau_1 \quad \Gamma_1 \vdash e_2 : \tau}{\Gamma \vdash \mathbf{let} \ x = e_1 \ \mathbf{in} \ e_2 : \tau} \quad \text{dacă } \Gamma_1 = \Gamma[\langle \tau_1 \rangle / x]$$

Reguli pentru scheme

$$(\text{:LET}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \tau_1 \quad \Gamma_1 \vdash e_2 : \tau}{\Gamma \vdash \mathbf{let} \ x = e_1 \ \mathbf{in} \ e_2 : \tau} \quad \text{dacă } \Gamma_1 = \Gamma[\langle \tau_1 \rangle / x]$$

```
type(Gamma, let(X, E1, E2), T) :-  
    type(Gamma, E1, T1),  
    copy_term(T1, FreshT1),    % redenumeste variabilele  
                                % ca sa nu poata fi constranse  
    set(Gamma, X, scheme(FreshT1), GammaX),  
    type(GammaX, E2, T).
```

Reguli pentru scheme

$$(\text{:LET}) \quad \frac{\Gamma \vdash e_1 : \tau_1 \quad \Gamma_1 \vdash e_2 : \tau}{\Gamma \vdash \text{let } x = e_1 \text{ in } e_2 : \tau} \quad \text{dacă } \Gamma_1 = \Gamma[\langle \tau_1 \rangle / x]$$

```
type(Gamma, let(X, E1, E2), T) :-  
    type(Gamma, E1, T1),  
    copy_term(T1, FreshT1),      % redenumeste variabilele  
                                % ca sa nu poata fi constranse  
    set(Gamma, X, scheme(FreshT1), GammaX),  
    type(GammaX, E2, T).
```

$$(\text{:SCH}) \quad \Gamma \vdash x : \tau' \quad \text{dacă } \Gamma(x) = \langle \tau \rangle \text{ și } \tau' = \theta(\tau)$$

```
type(Gamma, X, T) :-  
    atom(X), get(Gamma, X, T), is_type(T), !.  
type(Gamma, X, T) :-  
    atom(X), get(Gamma, X, scheme(TX)),  
    copy_term(T1, T).           % redenumeste variabilele  
                                % ca sa poata fi constranse
```


Pe săptămâna viitoare!